

DOGFENNAU SY'N MYND GYDA'R BIL
Caiff Nodiadau Esboniadol a Memorandwm Esboniadol eu hargraffu ar wahân.

Bil Rheoli Ceffylau (Cymru)

[FEL Y'I CYFLWYNWYD]

CYNNWYS

- 1 Trosolwg
- 2 Pŵer awdurdod lleol i ymafael mewn ceffylau
- 3 Hysbysiadau ynghylch ymafael etc.
- 4 Costau ymafael etc.
- 5 Gwaredu ceffylau sydd wedi eu cadw
- 6 Cofnod o'r ceffylau yr ymdriniwyd â hwy
- 7 Apelau
- 8 Diddymiadau canlyniadol
- 9 Dehongli
- 10 Cychwyn ac enw byr

Bil Rheoli Ceffylau (Cymru)

[FEL Y'I CYFLWYNWYD]

Deddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud darpariaeth ar gyfer gweithredu mewn perthynas â cheffylau sydd mewn mannau cyhoeddus heb awdurdod cyfreithlon neu sydd ar dir arall heb ganiatâd, ac mewn cysylltiad â hynny.

Gan ei bod wedi ei phasio gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a chael cydsyniad Ei Mawrhydi, deddfir fel a ganlyn:

1 Trosolwg

Mae'r Ddeddf hon yn gwneud darpariaeth i awdurdodau lleol ymafael mewn ceffylau, cadw ceffylau a gwaredu ceffylau sydd –

- mewn mannau cyhoeddus heb awdurdod cyfreithlon, neu
- ar dir arall heb ganiatâd meddiannydd y tir.

2 Pŵer awdurdod lleol i ymafael mewn ceffylau

- Caiff awdurdod lleol ymafael mewn ceffyl a chadw ceffyl sydd ar unrhyw briffordd, neu mewn unrhyw fan cyhoeddus arall, yn ardal yr awdurdod lleol os oes gan yr awdurdod lleol sail resymol dros gredu bod y ceffyl yno heb awdurdod cyfreithlon.
- Caiff awdurdod lleol ymafael mewn ceffyl a chadw ceffyl sydd ar unrhyw dir arall yn ardal yr awdurdod lleol os oes gan yr awdurdod lleol sail resymol i gredu –
  - yn achos tir y mae'r awdurdod lleol yn feddiannydd arno, bod y ceffyl yno heb ganiatâd yr awdurdod lleol, neu
  - yn achos tir arall yn ardal yr awdurdod lleol, bod y ceffyl yno heb ganiatâd meddiannydd y tir a bod y meddiannydd yn caniatáu i'r awdurdod lleol ymafael ynddo a'i gadw.

3 Hysbysiadau ynghylch ymafael etc.

- Rhaid i awdurdod lleol, o fewn 24 awr i ymafael mewn ceffyl o dan adran 2, osod mewn lle amlwg yn y man yr ymafaelwyd ynddo, neu gerllaw'r man hwnnw, hysbysiad ysgrifenedig –
  - yn datgan yr ymafaelwyd yn y ceffyl a'r dyddiad a'r amser yr ymafaelwyd ynddo, a
  - yn rhoi manylion ynghylch sut y gellir cysylltu â'r awdurdod lleol.
- Rhaid i awdurdod lleol, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl ymafael mewn ceffyl o dan adran 2, gymryd camau rhesymol i ddarganfod pwy yw perchennog y ceffyl.

- (3) Rhaid i awdurdod lleol, o fewn 24 awr i ymafael mewn ceffyl o dan adran 2, roi hysbysiad ysgrifenedig i—
- (a) unrhyw berson yr ymddengys i'r awdurdod lleol mai ef yw perchennog y ceffyl neu ei fod yn gweithredu ar ran y perchennog mewn perthynas â'r ceffyl, a
  - (b) cwnstabl.
- (4) Pan fo awdurdod lleol yn darganfod, o fewn y cyfnod o 7 niwrnod gan ddechrau gyda'r diwrnod yr ymafaelir yn y ceffyl o dan adran 2, mai person na roddwyd hysbysiad ysgrifenedig iddo o dan is-adran (3)(a) yw perchennog y ceffyl, rhaid i'r awdurdod lleol, o fewn 24 awr, roi hysbysiad ysgrifenedig i'r person hwnnw.
- (5) Rhaid i hysbysiad o dan is-adran (3) neu (4) fod yn ddyddiedig a chynnwys—
- (a) disgrifiad byr o'r ceffyl,
  - (b) datganiad ynghylch y dyddiad, yr amser a'r man yr ymafaelwyd yn y ceffyl, a
  - (c) manylion ynghylch sut y gellir cysylltu â'r awdurdod lleol.
- (6) Rhaid i hysbysiad o dan is-adran (3)(a) neu 3(4) ddatgan hefyd—
- (a) pam yr ymddengys i'r awdurdod lleol mai'r derbynydd yw perchennog y ceffyl neu ei fod yn gweithredu ar ran y perchennog mewn perthynas â'r ceffyl, a
  - (b) effaith gweithredu adran 5 mewn perthynas â'r ceffyl (gan gynnwys y dyddiad y bydd y pwerau a roddir gan is-adran (3) o'r adran honno yn dod ar gael).
- (7) Rhaid i hysbysiad o dan is-adran (3)(b) ddatgan hefyd pwy y rhoddwyd hysbysiad iddo o dan is-adran (3)(a) mewn perthynas â'r ceffyl.

4 Costau ymafael etc.

- (1) Mae perchennog ceffyl yr ymafaelir ynddo gan awdurdod lleol o dan adran 2 yn atebol i dalu i'r awdurdod lleol gostau a dynnir yn rhesymol wrth ymafael yn y ceffyl a'i gadw ac wrth ei fwydo a'i gynnal tra bo'n cael ei gadw.
- (2) Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod lleol ddychwelyd y ceffyl hyd nes y bydd y costau a dynnwyd yn y fath fodd wedi eu talu.

5 Gwaredu ceffylau sydd wedi eu cadw

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os, ar ddiwedd y cyfnod o 7 niwrnod gan ddechrau gyda'r diwrnod perthnasol—
- (a) nad yw perchennog y ceffyl na pherson sy'n gweithredu ar ran perchennog y ceffyl wedi cysylltu â'r awdurdod lleol, neu
  - (b) mae perchennog y ceffyl wedi cysylltu â'r awdurdod lleol ond nid yw wedi cydymffurfio ag adran 4(1).
- (2) Ystyr y "diwrnod perthnasol" —
- (a) os yw'r awdurdod lleol yn rhoi hysbysiad o dan adran 3(4), yw'r dyddiad y rhoddir yr hysbysiad hwnnw, a
  - (b) fel arall, y dyddiad y mae'r awdurdod lleol yn rhoi hysbysiad o dan adran 3(3).

- (3) Caiff yr awdurdod lleol, ar ôl diwedd y cyfnod hwnnw, werthu'r ceffyl neu ei waredu fel arall (gan gynnwys drwy drefnu i'w ddifa).
- (4) Pan nad oes unrhyw enillion yn codi o'r gwarediad, neu pan fo swm y costau a dynnir mewn cysylltiad â'r gwarediad yn fwy na swm y cyfryw enillion, mae perchennog y ceffyl yn atebol i dalu i'r awdurdod lleol swm unrhyw gostau a dynnwyd mewn cysylltiad â'r gwarediad, neu'r swm hwnnw sydd dros ben.
- (5) Pan fo swm unrhyw enillion sy'n codi o'r gwarediad yn fwy na swm y costau a dynnwyd mewn cysylltiad â'r gwarediad, rhaid i'r awdurdod lleol dalu'r swm sydd dros ben i berchennog y ceffyl.
- (6) Ond nid yw is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol talu unrhyw swm i berson os yw'r awdurdod lleol wedi talu'r swm hwnnw yn flaenorol i berson yr oedd yn credu'n rhesymol mai hwnnw oedd perchennog y ceffyl.

6 Cofnod o'r ceffylau yr ymdriniwyd â hwy

- (1) Rhaid i awdurdod lleol gadw cofrestr o'r holl geffylau y mae wedi ymafael ynddynt o dan adran 2.
- (2) Rhaid i'r gofrestr gynnwys, mewn perthynas â phob ceffyl—
- disgrifiad byr o'r ceffyl,
  - datganiad ynghylch y dyddiad, yr amser a'r man yr ymafaelwyd ynddo,
  - datganiad ynghylch pryd y cafodd ei gadw, a
  - manylion y camau a gymerwyd i ddarganfod pwy yw ei berchennog,
- ac, os yw'r ceffyl wedi ei waredu o dan adran 5, manylion y modd y'i gwaredwyd.
- (3) Rhaid i'r gofrestr fod yn agored i'r cyhoedd ei gweld (p'un ai yn bersonol neu ar y rhyngwrwyd) ar bob adeg resymol.

7 Apelau

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau drwy offeryn statudol i ddarparu hawl i apelio mewn perthynas ag unrhyw fater sy'n codi o dan y Ddeddf hon.
- (2) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud gan y rheoliadau yn cynnwys y canlynol (ond nid yw'n gyfyngedig iddynt)—
- darpariaeth yn pennu'r seiliau ar gyfer cyflwyno apêl,
  - darpariaeth ar gyfer penodi personau i wrando ar apelau, ac mewn cysylltiad â hynny,
  - darpariaeth yn pennu'r amser ar gyfer cyflwyno apelau a phenderfynu arnynt o'i fewn,
  - darpariaeth ar gyfer y weithdrefn ynghylch apelau,
  - darpariaeth yn gosod ffioedd ar gyfer cyflwyno apelau,
  - darpariaeth ynghylch dyfarnu costau mewn apelau, a
  - darpariaeth yn rhwystro cymryd unrhyw gamau penodedig hyd nes y penderfynir ar apelau.

- (3) Mae offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau o dan yr adran hon yn ddarostyngedig i'w ddiddymu yn unol â phenderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

8 Diddymiadau canlyniadol

Mae'r canlynol yn peidio â chael effaith—

- 5 (a) adran 29 o Ddeddf Cyngor Dinas Caerdydd 1984 (p. xv);
(b) yn adran 15(8) o Ddeddf Cyngor Sir Morgannwg Ganol 1987 (p. vii), y geiriau "horses (including ponies, mules, jennets),"; ac
(c) yn adran 35(7) o Ddeddf Gorllewin Morgannwg 1987 (p. viii), y gair "horses,".

9 Dehongli

10 Yn y Ddeddf hon—

ystyr "awdurdod lleol" (*"local authority"*) yw cyngor sir neu fwrdeistref sirol yng Nghymru;

mae "ceffyl" (*"horse"*) yn cynnwys merlen, asyn neu ful neu unrhyw anifail ceffylaidd arall.

15 10 Cychwyn ac enw byr

- (1) Daw'r Ddeddf hon i rym y diwrnod ar ôl y diwrnod y caiff Gydsyniad Brenhinol.
(2) Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Rheoli Ceffylau (Cymru) 2013.